

Toelichting op de modelreglementen

Inleiding

De herziening van de Woningwet¹ en het daarop gebaseerde nieuwe Besluit Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting (BTIV), brengen met zich mee, dat elke woningcorporatie vóór 1 januari 2017 moet beschikken over aan de nieuwe regelgeving aangepaste statuten. Aedes en de Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties (VTW) hebben op 1 oktober 2015 modelstatuten gepubliceerd², die de woningcorporaties als voorbeeld en onderlegger kunnen gebruiken. Er zijn vier verschillende modellen aangereikt, voor de stichting, voor de vereniging, voor corporaties met een instructiemodel en tot slot voor corporaties met een raad van toezichtmodel. Veel woningcorporaties zijn al druk bezig om met behulp van het hen passende model de aanpassing van de statuten voor te bereiden.

Er is echter méér nodig dan alleen een aanpassing van de statuten. Wij gaan in het vervolg uit van de versie van de modelstatuten met het raad van toezichtmodel voor stichtingen, omdat in de praktijk die vorm het meest voor komt.

In de modelstatuten wordt op verschillende plekken aangegeven, dat een nadere uitwerking in afzonderlijke reglementen plaats moet vinden. Zie bijvoorbeeld artikel 4 lid 8, artikel 7 lid 3 en 4 waarin verwezen wordt naar een op te stellen bestuursreglement en artikel 12 lid 1, waarin valt te lezen dat de werkwijze van de raad van commissarissen³ nader uitgewerkt wordt in een reglement van de raad van commissarissen.

De meeste corporaties werken op dit moment ook al met twee commissies, samengesteld uit en met een adviesrol aan de raad van commissarissen; een auditcommissie en een selectie- en remuneratiecommissie. Sommige corporaties hebben de laatstgenoemde commissie gesplitst in een selectie- en beoordelingscommissie en een remuneratiecommissie en beschikken dan dus over drie commissies. Ook van deze commissies zal de reglementering aangepast moeten worden, omdat immers het reglement van de raad van commissarissen, waarop de reglementering is gebaseerd, eveneens gewijzigd wordt.

Er is sprake van een gelaagde structuur, een zekere hiërarchie en rangorde in de regelgeving en reglementering. In de Woningwet (een wet in formele zin) en het daarop gebaseerde BTIV (een Algemene Maatregel van Bestuur) worden op nationaal niveau voor de gehele sector woningcorporaties de kaders, bindende richtlijnen en voorschriften gegeven. Binnen deze kaders vindt per toegelaten instelling nadere uitwerking in de statuten plaats. De inhoud van deze statuten mag niet in strijd zijn met de wet (waaronder ook het BTIV wordt gerekend). Als gezegd, worden op hun beurt de statuten verder uitgewerkt in een reglement van de raad van commissarissen en een bestuursreglement, waarvan de inhoud weer niet strijdig mag zijn met de statuten. Verdere uitwerking van het reglement van de raad van commissarissen vindt desgewenst plaats in (onder andere) een reglement voor de auditcommissie en een reglement

---

¹ De volledige naam van de wet waarmee de Woningwet gewijzigd werd luidt: Herzieningswet Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting. In de praktijk wordt ook de term Nieuwe of Herziene Woningwet gebruikt. Nu de wetwijzigingen zijn ingevoerd zou volstaan kunnen worden met de aanduiding "Woningwet". Omwille van de duidelijkheid gebruiken we hier verder de term "herziene Woningwet".

² <http://www.aedes.nl/content/artikelen/corporatiestelsel/woningwet-in-de-praktijk/instrumenten/aedes-maakt-nieuwe-modelstatuten-vereniging-en-sti.xml>

³ De herziene Woningwet hanteert voor raad van commissarissen de term raad van toezicht. In de sector is de term raad van commissarissen echter ingeburgerd. We blijven deze laatste term daarom – net zoals dat gebeurt in de governancecode woningcorporaties en in de modelstatuten – ook hier hanteren, maar wij bedoelen daarmee hetzelfde.

voor de selectie- en renumeratiecommissie, die vanzelfsprekend qua inhoud op hun beurt niet in strijdig mogen zijn met het reglement van de raad van commissarissen. Uiteindelijk betekent dit, dat binnen deze gelaagde structuur ook op het niveau van de reglementering van de commissie(s) de inhoud van deze reglementering moet accorderen met de Woningwet. Om die reden is er van af gezien om in elk van de reglementen verder door te verwijzen dan daar waar gewenst naar het hogere niveau van regelgeving.

Op initiatief van een aantal corporatie medewerk(st)ers, die zich dagelijks met deze materie bezig houden, zijn de koppen bij elkaar gestoken om voor deze reglementen modellen op te stellen. Al snel bleek dat in opdracht van de VTW ook aan modelreglementen werd gewerkt. De samenwerking werd gezocht met de VTW en uiteindelijk heeft een enthousiaste groep mensen⁴ op bevlogen wijze constructief samengewerkt om de modelreglementen op te stellen en aan te bieden aan Aedes en de VTW.

Noodzaak van samenhang

Het is een hele puzzel om bij de verschillende onderwerpen alle bronnen te raadplegen om langs die weg de juiste werkwijze te kiezen. Denk bijvoorbeeld de (her)benoeming van bestuurders en toezichthouders. Dat de herziene Woningwet en het BTIV hier het nodige over te melden hebben, is wel duidelijk (zie bijvoorbeeld artikel 25 en 30 Woningwet, artikel 19 en 20 BTIV). Maar ook in de governancecode woningcorporaties is het nodige terug te vinden, dat geïmplementeerd moet worden (principe 3: bestuur en raad van commissarissen zijn geschikt voor hun taak). Dan is er de Wet op de Ondernemingsraden. Soms moet ook de Wet op het overleg huurders verhuurder erbij gepakt worden. En zelfs de CAO Woningcorporaties bevat een bepaling waar hier rekening mee gehouden moet worden⁵.

Veel nieuwe onderwerpen

Vooraf in de reglementen voor de raad van commissarissen en het bestuur komen veel zaken aan de orde, die voorheen daarin niet of op een andere wijze geregeld waren. Denk daarbij aan de eisen die aan toezichthouders en bestuurders worden gesteld, de profielschets, de zogenaamde fit & proper test, de voorgeschreven permanente educatie, een beschrijving van het toezichtkader, het afleggen van verantwoording, een uitbreiding van onderwerpen die expliciet aan de orde moeten komen in het jaarverslag, visitatie, integriteitscode en klokkenluidersregeling.

Modelreglementen

In bijgaande modelreglementen zijn deze verschillende bronnen gebruikt om op heldere wijze aan te geven en vast te leggen wat per onderwerp geregeld moet worden. Op deze wijze zijn de volgende modelreglementen opgesteld:

- *Modelreglement Raad van Commissarissen*⁶
- *Model Bestuursreglement*⁷
- *Modelreglement Auditcommissie*

---

⁴ De werkgroep bestond uit: Claudia Sievers (Woonbron), Annemariëke van Ettinger (Vestia), Thea Lourens (Woonconcept), Selena van Leeuwen (Mercatus), Ron Willems (Bo-Ex), Peter Vermeijs, (Woonstichting Vooruitgang), Jurriën Deckers (Accolade), Alexander Luijten (Aedes), Nathalie Aalbers en Jeroen van den Blik (Holland van Gijzen advocatuur en notariaat).

⁵ Artikel 11.4: adviesrecht OR bij vacature binnen de raad van commissarissen

⁶ Uitgaan is van een woningcorporatie met de stichtingsvorm die werkt met een raad van toezicht model

⁷ Uitgaan is van een woningcorporatie met de stichtingsvorm die werkt met een raad van toezicht model, waarbij de directie “het bestuur in de zin der wet” vormt

- *Modelreglement selectie- en renumeratiecommissie*

Schema van sturing en verantwoording

Een lid van de werkgroep heeft een schema opgesteld, waaruit in één oogopslag blijkt hoe het toezicht- en toetsingskader zich tot elkaar verhouden en welke hiërarchische-, complementaire- en samenwerkingsrelaties er voor een woningcorporatie bestaan binnen het kader van de herziene Woningwet. Het schema maakt op hoofdlijnen helder aan welke instantie of aan welk orgaan een bepaalde taak is opgedragen en kan mede als een checklist een uitstekende functie hebben.

De werkgroep